

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie kryteriów oceny wystąpienia szkody w środowisku stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 10 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2014 r. poz. 1789 oraz z 2015 r. poz. 277), zwanej dalej „ustawą szkodową”. Przedmiotowy przepis w niezmienionym kształcie obowiązuje od dnia uchwalenia ustawy szkodowej, a na jego podstawie wydane zostało rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2008 r. w sprawie kryteriów oceny wystąpienia szkody w środowisku (Dz. U. Nr 82, poz. 501). Z uwagi jednak na wejście w życie ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1101), zwanej dalej „ustawą nowelizacyjną”, która w znacznym stopniu zmieniła przepisy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232, z późn. zm.) oraz ustawy szkodowej w zakresie zanieczyszczenia powierzchni ziemi, konieczne stało się dostosowanie obecnie obowiązującego rozporządzenia do zmienionych przepisów prawa. Skutkiem powyższego, w art. 38 pkt 1 ustawy nowelizacyjnej wskazano, iż dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 10 ustawy szkodowej, zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 10 ustawy szkodowej, jednak nie dłużej niż przez okres 24 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy nowelizacyjnej. W związku z powyższym konieczne stało się wydanie przedmiotowego rozporządzenia.

Przygotowany projekt w części powiela rozwiązania przyjęte w rozporządzeniu wydanym w dniu 30 kwietnia 2008 r. Wskazać należy bowiem, iż kryteria oceny wystąpienia szkody w środowisku dobrane zostały w taki sposób, by zawierały w sobie jednocześnie wpływ na zdrowie ludzi. W związku z powyższym brak było uzasadnienia dla wprowadzania odrębnego kryterium w postaci osobnego przepisu, co mogłoby prowadzić do powstania wątpliwości interpretacyjnych.

Zmiany w stosunku do poprzedniego rozporządzenia wprowadzono w § 2 ust. 1 pkt 1 projektu zamieniając określenie „zniszczenie lub uszkodzenie siedliska gatunku chronionego” na „zniszczenie siedliska gatunku chronionego w całości lub w części”. Kierując się znaczeniem słownikowym słów „zniszczenie” i „uszkodzenie”, uznano że ich bliskoznaczność nie wpływa na klarowność powyższego przepisu, dlatego pozostano tylko przy określeniu „zniszczenie” precyzując jednocześnie, iż może ono objąć to siedlisko

w całości lub w części. Analogicznej zmiany dokonano w § 2 ust. 2 pkt 1, kierując się powyższymi przesłankami.

Dokonano również przeredagowania, w stosunku do § 3 ust. 1 obecnie obowiązującego rozporządzenia, tak, że w § 2 ust. 1 zdanie wprowadzające projektu rozporządzenia, sprecyzowano, iż kryterium oceny wystąpienia szkody w środowisku w gatunku chronionym to takie zmiany, które mają znaczący negatywny wpływ na osiągnięcie lub utrzymanie właściwego stanu ochrony tych gatunków, przy czym właściwy stan ochrony gatunków należy rozumieć zgodnie z definicją zawartą w art. 5 pkt 24 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651, z późn. zm.). Ponieważ treść definicji właściwego stanu ochrony gatunków określa zasięgi obszarowe, w których należy dokonać oceny oddziaływań na gatunek, aby uniknąć powtórzeń, odwołania takie zostały usunięte z § 2 ust. 1 pkt 2 projektu rozporządzenia. Analogiczną zmianę przeprowadzono, w stosunku do § 3 ust. 2 obecnie obowiązującego rozporządzenia, w treści § 2 ust. 2 zdanie wprowadzające, przywołując termin właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego, zgodnie z art. 5 pkt 25 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody i zmieniając w konsekwencji przepis § 2 ust. 2 pkt 2 tego projektu.

W § 2 ust. 1 oraz w § 2 ust. 2 projektu rozporządzenia zrezygnowano z kryteriów objętych § 3 ust. 1 pkt 4 i ust. 2 pkt 4 obecnie obowiązującego rozporządzenia – „pogorszenie możliwości ochrony gatunku chronionego, w tym możliwości uzyskania właściwego stanu jego ochrony” oraz „pogorszenie możliwości ochrony chronionego siedliska przyrodniczego, w tym możliwości uzyskania właściwego stanu jego ochrony”. Z praktyki orzeczniczej wynika, że przedmiotowe kryteria nie mają zastosowania przy orzekaniu o zaistnieniu szkód w środowisku. W § 2 ust. 1 przedmiotowego projektu zrezygnowano również z kryterium objętego § 3 ust. 1 pkt 3 obecnie obowiązującego rozporządzenia – „zmniejszenie powierzchni lub pogorszenie użyteczności dla gatunku chronionego zasobów jego siedliska na terenie gminy lub województwa, kraju, regionu biogeograficznego lub Wspólnoty Europejskiej”, gdyż przy nowej redakcji przepisu § 2 powielaloby treść § 2 ust.1 pkt 2 lit. a.

W związku ze zmianą definicji chronionego siedliska przyrodniczego, dokonaną poprzez uchylenie w art. 6 w pkt 2 lit. a ustawy szkodowej, skutkującą wykreśleniem z jej zakresu siedlisk przyrodniczych objętych jedną z form ochrony przyrody w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody lub podlegających ochronie na podstawie art. 33 ust. 2 tej ustawy, w projektowanym rozporządzeniu zrezygnowano

z kryterium oceny wystąpienia szkody w środowisku w chronionym siedlisku przyrodniczym, jakim była zmiana powodująca mierzalny skutek w postaci pogorszenia stanu lub funkcji chronionego siedliska przyrodniczego polegająca na pogorszeniu tworzonej przez to siedlisko różnorodności krajobrazowej (§ 3 ust. 2 pkt 2 lit. d rozporządzenia z dnia 30 kwietnia 2008 r.). Przepis § 3 ust. 2 pkt 2 lit. c rozporządzenia z dnia 30 kwietnia 2008 r. doprecyzowano poprzez wskazanie, iż kryterium oceny szkody w środowisku będzie nie tylko pogorszenie realizacji funkcji ekosystemowych chronionego siedliska przyrodniczego, ale również ich utrata. Natomiast w stosunku do § 3 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia z dnia 30 kwietnia 2008 r. zmieniono dotychczasową regulację – „pogorszenie stanu ochrony gatunków chronionych typowych dla chronionego siedliska przyrodniczego”, na – „pogorszenie stanu ochrony gatunków typowych dla chronionego siedliska przyrodniczego” (§ 2 ust. 2 pkt 3 projektowanego rozporządzenia), gdyż, w przypadku siedlisk chronionych, gatunkami typowymi dla ww. siedlisk mogą być gatunki niepodlegające ochronie.

Przeredagowano przepisy odnoszące się do kryterium oceny wystąpienia szkody w wodach wskazując wprost za definicją ustawową (art. 6 pkt 11 lit. b ustawy szkodowej), iż kryterium oceny wystąpienia szkody w środowisku w wodach jest mierzalna znacząca negatywna zmiana lub zmiany potencjału ekologicznego, stanu ekologicznego, stanu chemicznego i stanu ilościowego wód, o których mowa w art. 38a ust. 1-3 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2015 r. poz. 469, 1590, 1642 i 2295). W związku z tym odniesiono się do rozporządzeń Ministra Środowiska:

- 1) z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. poz. 85);
- 2) z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych (Dz. U. poz. 1549);
- 3) z dnia 22 października 2014 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. poz. 1482).

Ostatnią zmianę wprowadzono w § 4 odnosząc się do przekroczenia dopuszczalnych zawartości substancji powodujących ryzyko w glebie lub w ziemi, o których mowa w art. 101a ust. 5 ustawy – Prawo ochrony środowiska, zastępując tym samym kryterium przekroczenia standardów jakości gleby lub ziemi, o którym mowa była w uchylonym ustawą nowelizacyjną art. 105 ust. 1 ustawy – Prawo ochrony środowiska, przy czym wskazano

jednocześnie, iż ustalenie wartości tych substancji następuje zgodnie z zasadami przyjętymi w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 101a ust. 5 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r.– Prawo ochrony środowiska. Ponadto zrezygnowano z kryterium „konieczności zmiany dotychczasowego sposobu wykorzystania powierzchni ziemi” (§ 5 pkt 2 rozporządzenia z dnia 30 kwietnia 2008 r.). Biorąc pod uwagę obecnie projektowane przepisy rozporządzenia w sprawie rodzajów działań naprawczych spójne z przepisami art. 101q ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r.– Prawo ochrony środowiska, skoro obowiązkiem nałożonym decyzją administracyjną będzie oczyszczenie gleby lub ziemi do dopuszczalnego poziomu substancji powodujących ryzyko w glebie lub w ziemi lub zastosowanie innych metod prowadzących do usunięcia znaczącego zagrożenia dla zdrowia ludzi i stanu środowiska, z uwzględnieniem obecnego oraz w miarę możliwości, planowanego sposobu użytkowania terenu, oznacza to, iż w konsekwencji dobierać się będzie metodę remediacji, która przywraca walory terenu do stanu, w którym dotychczasowy sposób wykorzystania powierzchni ziemi nie musi być zmieniany bądź konieczność takiej zmiany jest elementem sposobu remediacji (samooczyszczanie). Dzięki powyższej zmianie uzyskana zostanie zgodność z nowymi przepisami wykonawczymi wydanymi na podstawie art. 101a ust. 5 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

Niniejsze rozporządzenie w zakresie swojej regulacji wdraża załącznik I dyrektywy 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu (Dz. Urz. UE L 143 z 30.04.2004, str. 56; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 8, str. 357).

Projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Środowiska, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 i Dz. U. z 2009 r. Nr 42, poz. 337).

Projekt rozporządzenia jest zgodny z przepisami Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597) i w związku z tym nie podlega notyfikacji.